

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An eiectus à Religione, si in ea non recipiaris, tenearis, vel possis aliam
Religionem ingredi, vel compelli possis ad alius ingressum. punct. 22.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

fuit. Alias ſi poſtea ſententiã expulſionis, & diuorij permiſſum non eſt innocentiſ nocentes reuocare, non in eorum fauorem, ſed potius in diſpendium, & in fauorem nocentium cederet ſiquiſdem nocentes ex vi illius commodum liberatis, & exemptionem à ſubiectione obtinerent. Ne igitur aduerſam ſententiã expulſionis, & diuorij in fauorem delinquentium latam eſſe, dicendum eſt, ipſos delinquentes obligatos eſſe ad communem vitam redire, quoties innocentibus fuerit placitum. Quando autem innocentibus placet reditus, non mutatur diuorij, & expulſionis ſententiã, ſed omnino ſeruat; quia ſub ea conditione lata fuit. At ſecundum admittiſto, Religionem expulſione facta excutere à ſe obligationem retinendi, alendi, & gubernandi Religioſum non abſolute, ſed dum ipſa expedire iudicauerit. Quare iudicare Religionem expedire reditum expulſi, expulſi redire tenetur. Adde Religionem non poſſe cedere obligationis retinendi Religioſum, illiſque gubernandi, niſi quatenus expediens fuerit, vel ad delictum Religioſi puniendum; vel ad damnum aliorum præcauendum; quia ſub ea obligatione ſe illius obſequio Religioſus tradidit. Ergo ſi Religioſi iudicet delictum Religioſi eſſe ſufficienter puniendum, nullumque aliis ad eſſe damni periculum, obligata eſt Religioſum reuocare. Sed quia raro, vel nunquam tenetur præſumere expulſione temporali puniri, ſufficienter delictum, quod pœna expulſionis perpetua legitime condemnatum eſt; ea de cauſa raro, vel nunquam obligationem habet expulſum admittendi, tamenſi expulſi obligationem habet quantum eſt ex ſe procurandi admiſſionem Suar. 2. 4. de Relig. tr. 8. lib. 3. c. 5. n. 13. Sanch. lib. 6. ſum. c. 9. n. 41. Et ex his ſatiſfactum eſt tertio argumento. Ad quartum nego degradatum obligari non poſſe voluntate Pontificis, vt omnia munera Eccleſiaſtica exerceat, ac ſi degradatus non eſſet. Non enim per degradationem Pontifici poteſtas obligandi degradatum ſubſtata eſt. Secundo reſpondeo, eſſe diuerſam rationem degradati, & expulſi. Nam degradatus non eſt munera Eccleſiaſtica exercere; expulſus ratione voti, & Religioſi ſtatus obligatus eſt vitam ſub Prælatorum obedientia degere. Præterea degradatus priuatur Eccleſiaſtici Ordinis honore, & ſuntinet onerata Religioſus ciecſus pluribus Religionis oneribus liberatur. Non igitur eſt mirum, quod obligationem habeat procurandi reditum, tamenſi degradatus non habeat. Ad quintum nego ex compulſione ad reditum puniſſiſ Religioſi dictum: nam illa compulſio non eſt pœna delicti, ſed effectus ſtatim Religioſum conſequens. Quod verò ex alio reditu expulſus alij qua opprobria ſuſtinet, per accidens eſt, & fructu Religionis compenſatur. Præterquam quod facile illa omnia vitare poterit, ſi ſe humilem, & omnibus inferiorum oſtendat.

7. Sed inquires qualiter huiusmodi ciecſus recipiendus ſit; an inquam recipiendus ſit ad eum gradum antiquitatis, profeſſionis quoad ſedem, locum, & ſuffragia, reliquaſque prerogatiua, quæ ante ciecſionem habebat; Sanch. lib. 6. ſum. cap. 9. n. 33. affirmat, quia ille gradus honoris profeſſioni acceſſorius eſt; at profeſſio per ciecſionem non eſt extincta. Ergo non debet eſſe extinctus gradus honoris, & acceſſorius, ſed ad ſummum ſuſpenſus ſubdit; tamen Sanch. niſi ob præterita delicta eo gradu per superiores priuatur. Ego verò dicendum exiſtimo cum Suar. 2. 4. de Relig. tr. 8. lib. 3. c. 5. n. 17. eo ipſo quo quis à Religionem expulſus expelli ab omni gradu honoris Religioſi admittiſque poſſe (& regulariter ita eſt) ad Religionem, non tamen ad honoris gradum; quia huiusmodi gradus non eſt ita profeſſioni annexus, quin in pœnam delictorum ſæpè profeſſus eo priuatur, & maxime ciecſus eo priuandus eſt, tum ob eius humilitatem, tum in aliorum exemplum. Aliquando tamen contingere poteſt ciecſum ſigna contritionis, & penitentia ita magna exhibere; vt merito poſſit ad eundem gradum honoris reſtitui, præcipue ſi inde ſperatur alios ciecſos ad penitentiam mouendos eſſe.

PUNCTVM XXII.

An ciecſus à Religionem, ſi in ea non recipiaris, tenearis, vel poſſis aliam Religionem ingredi, vel compelli poſſis ad illius ingreſſum.

SVM MARI VM

1. Obligatus non eſt aliam Religionem ingredi, ſed ſecurè poteſt in ſæculo manere.
2. Prælatiſ te cogere non poteſt abſolute aliam Religionem intrare, bonè tamen ſub conditione.
3. Non poteſt aliam Religionem ingredi, quin prius propria Religionem te patientem, & emendatum oſendas. Facta autem hac diligentia quamlibet etiam laxiorem ingredi poteſt. Prior pars conſiſſionis probatur.
4. Vi ciecſus recipi poſſit, debet litteras testimoniales Prouincialis, vel Generalis deſerre. An autem ſi hac conditio deficit, ingreſſus nullus ſit, affirmat Suar. verius eſt oppoſitum.

5. Proponitur obiectio, & ſolutio.
6. Secunda pars conſiſſionis probatur.

1. Dico primo, te obligatum non eſſe aliam Religionem ingredi, ſed ſecurè poſſe in ſæculo manere. Quia ſolum ex profeſſione ſtatim Religioſo quem habes, obligari poterat ille ſtatim ſolum te obligat ad perfeuerandum in Religionem aſſumpta, non tamen ad aliam nouam ſuſcipiendam. Ergo &c. ſic docent Nauar. com. 2. de Regularib. n. 36. Azor. 1. 1. in ſit. moral. lib. 2. cap. 16. queſt. 7. Rodrig. 1. 1. queſt. Regul. 9. 9. n. 29. Leſſius lib. 2. c. 4. dub. 15. num. 111. Sanch. lib. 6. c. 9. n. 34. Suar. 2. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. c. 5. n. 20. Laym. lib. 4. ſum. tract. 7. c. 13. q. 5.

2. Dico ſecundo, neque Prælatiſ te cogere poteſt abſolute aliam Religionem intrare; quia cum ſtatim Religioſus ſit ita perfeuerare, debet eſſe omnino voluntarius: bonè tamen ſub diſiunctione, ſeu conditione te cogere poteſt, ſi te tritribus, vel perpetuo carceri condemnet, niſi Religionem ingreſſiſ tunc enim Religionis ingreſſus tibi proponitur non vt oneratus, ſed vt beneficium, vt à iuſta pœna libereris ſic Suar. dicti cap. 5. n. 20. & tract. 10. lib. 11. cap. 2. n. 7. Layman. q. 5. Sanch. dicti cap. 9. num. 42. & 43. Ex qua doctrina firmatur praxiſ, qua vritur Societas, cum ſcholaribus approbatiſ penitentibus diſmiſſionem legitima cauſa non allegata. Non enim illam regulariter concedit, niſi ſub conditione ingreſſus in aliam Religionem, vt habetur Congregat. 7. decret. 18. §. 3. Quam conditionem ſi diſmiſſiſ exequi tenetur, ſi minus ad Societatem redire debent. Neque hac diebenda eſt compulſio ad Religionem, ſed optio alterius Religionis oblata, vt propria tibi permiſſa deſerere, Sanch. dicti c. 9. n. 43. Layman. dicti lib. 4. tract. 5. c. 13. queſt. 5. ſino.

3. Dico tertio, non poteſt aliam Religionem ingredi ſiue laxiorem, ſiue æqualem, ſiue ſtrictiorem, quam tamen ſecula expulſio ingredi non poſſes, quin prius propria Religionem te patientem, & emendatum oſendas, ita vt illi conſentire non ſtare, quominus ad illam redeas. Facta autem hac diligentia quamlibet laxiorem ingredi poteſt: Sic Sanch. lib. 6. ſum. cap. 9. num. 36. & ſeqq. Priorem partem probos; quia non poteſt maiorem libertatem, & poteſtatem habere tranſeundi ad aliam Religionem, quam reliqui profeſſi tux Religionis non electi, niſi quatenus obtrine non poteſt, vt in propria Religionem, & ſub illius regimine viuas; quia ad hanc vitam ex profeſſione obligatus eſt, eamque deſerere non poteſt etiam ob alterius Religionis tranſitum. Ego quoque tibi conſentire non poſſe propria Religionem reditum obtrine, nequis ad aliam tranſire. Et conſentiri poteſt ex priuilegio conſeſſo ab Innocent. IV. Minoribus, quod referretur in lib. Monum. ordin. conſeſſ. 162. vt ciecſi illius Ordinis poſſint tranſire ad alios Ordines approbatos, eo ipſo, quo electi ſunt nulla alia requiſita licentia, vt huiusmodi tranſitu permiſſo alia maiora mala vitentur; ſi enim ciecſi per ſe poſſunt quamlibet Religionem ingredi, nulla eſt illiſ priuilegij neceſſitas. Pro cuius explicatione aduerte tibi excipi Religionem militares, quoad partem, qua continent milites arma portantes, in quas non permiſſum tunc ingredi, ſecus quoad partem, qua continent ciecſicos vitam communem degentes.

4. Debet tamen tibi ciecſi litteras testimoniales Prouincialis, vel Generalis deſerre, nec aliter recipi poſſunt fine licentia ſedis Apoſtolicæ. An autem huius conditionis defectus annullat ingreſſum, ſicut eſt nullus ingreſſus illius non electiſ Affirmat Man. Rodrig. tom. 1. queſt. regular. 9. 30. art. 21. ſine. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 5. num. 19. Sed verius negat idem, Man. 2. tom. ſum. cap. 6. num. 11. & Sanch. lib. 6. ſum. cap. 9. num. 39. quia nullum eſt verbum in dicto priuilegio indicans ſupradictas testimoniales litteras requiri vt formam, & ex neceſſitate ingreſſus, ſed ſolum ex præcepto, vt ingreſſus conuenienti modo ſit manifeſtato ſuperioribus ſtatim ingredientis. Deinde in Societate Ieſu eſt priuilegium conſeſſum à Greg. XIII. in Bulla incipiente cum alias in quo priuilegio ceteræ Religiones non communicant, vt profeſſus ex illa ciecſus poſſit ex Præpoſitiſ Generalis licentia quamlibet Religionem etiam laxiorem ingredi. Ergo ſiquam eſt ciecſiſ hunc tranſitum non eſſe per ſe licitum.

5. Quod ſi dicas cum Suar. 1. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 5. num. 18. id verum eſſe reſpectu Religionis laxioris, quia in illius aſſumptione minus ſtatim perfectionis, quem profeſſus eſt, quod tibi permiſſi non debet, ſicuti non permiſſum manere in ſæculo, ſi ad Religionem, à qua ciecſus eſt, redire poſſis, non tamen id eſſe verum reſpectu Religionis ſtrictioris, vel æqualis, quia eo calu nec tux Religionis facis inuſtitiam, cum ipla te expulſerit, nec ſtatim Religioſo; cum æqualem accipias: obſtat, quia dum non probas per te non ſtare reditum ad propriam Religionem, cenſetur Religioſo te expellere; quia impenitentem, & incorrectum eſt. Cum igitur tenearis te penitentem, & correctum oſtendere, vt ipſa tuo iure vi poſſis, ſi nequam hanc diligentiam præmitas, aliam Religionem ingrediſ, in iuſtitiam committis aduerſus propriam Religio-

nem sicuti committeret non eiectus transiens sine legitima facultate.

6. Secunda verò pars conclusionis, scilicet quod possit quamlibet Religionem etiam laxiorem ingredi, postquam ostendit per te non stare reditum ad propriam Religionem, est manifesta. Nam si facta hac diligentia in seculo manere ruto, potes, cur non Religionem ingredi? Non enim verisimile est posse Religionum eiectum obligare, ne sibi de statu perfectionis consulat, cum ei permissum non sit vivere in eo in quo professus est.

PUNCTUM XXIII.

An Religiosus expulsus, cui non permittitur reditus ad propriam Religionem, teneatur ad obseruantiam Regulae?

SUMMARIUM.

- 1. Proponitur ratio dubitandi pro parte affirmatiua.
- 2. A Religione expulsus obligatus est seruare castitatem eodem modo ac si expulsus non esset, non autè paupertatem.
- 3. Veritur triplex difficultas circa obedientiam votum.
- 4. Graues Doctores sentiunt expulsos à voto obedientiam eximi.
- 5. Verius est expulsos sub obedientia Praelatorum regularium aliquo modo esse sub Episcopi potestate simpliciter, sub Pontifice efficacius.
- 6. Religiosus expulsus obligatus est se Episcopo manifestare.
- 7. Prima difficultati n. 3. adduntur sic satis.
- 8. Dilatur secundum.
- 9. Respondetur tertia.
- 10. Expulsus non tenetur, neque per se obligari potest ad ieiunia, austeritates, penitentias, &c. praescripta à regula sua Religionis etiam sub peccato obligant.
- 11. Expulsus, qui clericus non sit, obligatus non est ad horas canonicas recitandas.
- 12. Non est obligatus habitum suae Religionis deserere, bene tamen cogi poterit, ut honestum deserat.

Superius diximus quemlibet Professum quomodoque substantiabilibus Religionis abstricendum esse, quia expulsio non est votorum dispensatio, & absolutio, sed separatio actualis à communi vita, & Religionis regimine. Ex quo oritur ratio dubitandi. Si igitur expulsus verè Religiosus est, vortique substantiabilibus abstricendum obligationem habebit seruandi castitatem, paupertatem, & obedientiam. Quomodo ergo haec obligatio compari potest cum libera bonorum administratione, exemptioneque à Praelatorum regularium obedientia? Deinde si statum Religiosum, quem professus est, retinet, obligabitur perfectionem querere mediis ab eo statum praescriptis, & consequenter obligabitur ieiunia, & austeritates Religionis sustinere, orationesque designatas fundere, sicuti ceteri Religiosi.

2. In hac re quoad obligationem ortam ex votis substantiabilibus dicendum est, te à religione expulsum obligatum esse seruare castitatem eodem modo, ac si expulsus non esses. Nam cum materia huius voti sit abstinentia à licito & illicito concubitu, omnique re venerea, & haec non pendat ab hoc, vel illo statu, integrè seruanda est in statu expulsionis. At votum paupertatis seruare debes iuxta exigentiam status, in quo es constitutus. Cum autè status ille expulsionis non exigat te dominium vilius rei habere, sed solum vsum, & liberam acquisitionum administrationem, Religio te expellens eum vsum, eamque administrationem tibi concedit, vel potius Religionem expellente Pontifex iure ipso, & consuetudine introducta, eum liberum vsum, & administrationem permittit, modo non sit in praeros vsum, neque via testamenti, vt latius diximus, *disput. praecedenti punct. 9.*

3. De voto obedientiae est grauis difficultas, cui Praelato extendendum sit? Non enim obedientiam debes regularibus Praelatis. Tùm quia ipsi te eiecerunt à sua potestate, & dominio. Tùm quia illis obedientiam promissisti sub tacita conditione, & pacto, quod te alerent, & gubernarent, & sub communitate degere permitterent. Episcopo autem nullam obedientiam promissisti, si tua Religio ab Episcopi potestate exempta est. Si verò exempta non est, Episcopo promissisti obedientiam, sicuti aliis regularibus Praelatis, scilicet in statu vitae communis Religiosus, non extra. Quare expulsus à Religionem, à dominio, & potestate omnium Praelatorum illius manes expulsus, & consequenter à dominio & potestate Episcopi. Et haec ratio probat neque te esse sub obedientia Pontificis, quatenus supremus est Religio Praelatis. Praeterea difficile est explicari cui Episcopo obedientia debeat, an Episcopo originis, au domicilij, an habitationis, & in qua materia obediendum sit? Non igitur apparet comparationem cuius Praelati obedientia exerceri debeat, quae in *Ferd. à Castro Sum. Mor. Pars III.*

suo intrinseco conceptu aliquem Praelatum, & subiectionem ad illum spectat.

4. Propter haec graues Doctores dixerunt expulsos eximi à voto obedientiae, non quia in eo dispensati sunt, sed quia deficiit materia, circa quam veretur; ac proinde eius obligationem suspendi: sic Molin. *1. de iustit. disp. 140. circa finem*, §. quoad votum, & t. 2. *disp. 276. §. quoad ceteros*, Man. Rodriguez *quest. Regul. t. 1. q. 30. art. 19. Lessius lib. 2. cap. 41. in fine*. Sanchez lib. 6. *sum. cap. 9. num. 29. & 31.* Specialiter negant deberi ex vi status Religiosi aliquam obedientiam Episcopo, sed solum generalem, qualem habent reliqui saeculares clerici.

5. Ceterum verius censo, expulsos adhuc sub obedientia Praelatorum regularium aliquo modo esse, sub Episcopi potestate simpliciter, sub Pontifice efficacius. Probo singula. Praelati regulares cogere possunt expulsos, vt ad Religionem redeat, ipsèque obedire tenentur, vt ex communi sententia probatum reliquimus. Ergo quoad hanc partem sub obedientia Praelatorum regularium est expulsus, & ita tradit Sanchez lib. 6. *sum. t. 6. n. 31.* Deinde Pontifex non solum quatenus Ecclesiae Pastor est, sed etiam quatenus omnium Religionum est supremus Praelatus potest expulso praecipere, quae statum Religiosum in illo viuendi modo decent, ipseque expulsus obedire tenetur, ergo sub Pontificis domino, & obedientia existit. Item expulsus dominium bonorum vsurpans, de illisque per testamentum disponens vorum paupertatis violat, vt est in comperto apud omnes. Sed violatio paupertatis est dispositio bonorum sine licentia superioris, ergo expulsus superiorem habet in vsu paupertatis, hic autem necessarius est Pontifex; cum non sit Praelatus Regularis. Ergo, &c. Praeterea quilibet Religiosus ex obedientiae voto subditur Pontifici tanquam supremo Religionis Praelato, sed per expulsionem à Religionem non suspenditur haec subiectio. Quae enim necessitas est huius suspensionis, aut quo titulo Pontifex priuari debet regimine, & dominio Religiosi expulsus, cum facta expulsionem magis necessarium sit? Expulsio namque excludit expulsos à regimine, & potestate cuiuslibet Praelati regularis, seu Religionis intrinseci, non tamen excludit à potestate, & dominio Praelati extrinseci, qualis est Pontifex, neque id expediens erat, sed potius contrarium. Quae ratio probat tertiam partem nostrae conclusionis, scilicet expulsos esse simpliciter sub potestate Episcopi, quando Episcopus erat illius superior. At quando ab omni iurisdictione Episcopali exemptus erat, alia via probanda est, quae sic se habet. Expulsus in eo statu ligatus est voto obedientiae: sed hoc intelligi non potest absque ordine ad aliquem Praelatum, cui praestanda sit: cum ergo hic non sit Praelatus regularis, restat, vt sit Episcopus. Tùm quia Pontifex censendus est illi suis vices committere, vt sic aptius expulsus gubernetur. Tùm quia Religiosus cum obedientiam voret, intelligitur vouere Praelatis regularibus, dum ab eis regitur, Episcopis verò, quando à Praelatorum regularium regimine excluditur: hic enim modus viuendi tum expulso, tum statui Religioso conuenientior est. Praeterea negari non potest Episcopum regere, & gubernare posse, & debere omnes existentes in sua diocesi, quae specialem exemptionem non habeant secundum eorum statum, & conditionem. Ergo dicendum est posse, & debere gubernare Religiosum expulsos, secundum Religiosum statum, quem habet expulsionem accommodatum. At nullum est inconueniens, quod haec gubernatio tam ex iurisdictione Episcopali, quam ex voto obedientiae ortum habeat. Ergo dicendum est Religiosum expulsos ex vi voti obedientiae sub Episcopi potestate esse in statu expulsionis. Et ita sustinet Nauarr. *comment. 2. de Regularibus numer. 34. & sequentibus & comment. 3. numer. 46. & lib. 3. consil. titul. de Regularibus conf. 50. & 51. alia 77. & 78.* Thomas Zerola *praxi, 2. p. verbo regularis, vers. 3. Suar. t. 4. de Relig. tract. 6. lib. 3. c. 6. n. 4. & seq.*

6. Hinc sit obligatum esse Religiosum expulsum se Episcopo manifestare, vt iuxta conditionem sui status ab eo regi possit. Cum enim ex voluntate Episcopi, vt ipse sui Praelati regendus sit, neque hoc fieri possit sine status manifestatione, inferitur necessitas statum esse manifestandum: sic tenent relati Doctores.

7. Sed restat satisfacere difficultatibus n. 3. propositis, Prima, quae desumitur ex modo vouendi obedientiam Praelatis regularibus; conuincit equidem; facta expulsionem nullam aliam obedientiam illis deberi praeter reditum ad Religionem ob rationem ibi dictam.

8. Secunda agit de obedientia Episcopi, Et respondemus, si Religiosus aliàs erat Episcopo subiectus, ei subiectum manere post expulsionem, vt possit praecipere quae necessaria fuerint expulso iuxta suum statum, & modum viuendi extra Religionem quia expulsio non reuocat expulsos à regimine Praelati extrinseci Religionis, sed à regimine Praelati intrinseci, & regularis. At si Episcopo aliàs non erat subiectus, expulsus